

Værd at vide om hurtigfærger og deres bølger

BASISVIDEN OM HIMMEL OG HAV

Flere færgeruter betjenes i dag af hurtigtgående færger, og mange betjenes af såvel hurtigfærger som konventionelle færger.

Sådan gør du, når du møder bølgerne fra hurtigfærgerne

De fleste, der færdes på havet, har prøvet at møde bølgerne fra større skibe eller færger - eller bølger fra hurtigtgående motorbåde, der sejler forbi eller krydser ens kurs. Kommer disse bølger uventet, kan sådan et møde være meget ubehageligt - ja, ligefrem farligt.

I frit farvand og på dybt vand er hurtigfærgers bølger ikke en speciel sikkerhedsmæssig risiko for andre fartøjer.

Når du befinder dig i områder, hvor hurtigfærger passerer, bør du altid tilrettelægge din sejlads, så du har minimum 3 meter vand under kølen, ligesom du ved ankring skal sikre dig, at der er mindst 3 meter vand under kølen. De

bevægelser du kan komme ud for med din båd, vil nemlig kunne skabe en forøget risiko for specielt grundberøring. Du bør selvfølgelig også være opmærksom på, at jo større dybgang din båd har, jo større sikkerhedsmargen bør du tilstræbe.

Den mest sikre måde at møde bølgerne på er at dreje bådens stævn op imod dem, samtidig med at du sørger for, at båden har styrefart. Vær også opmærksom på, at en hurtigfærge kan være langt forbi din båd, før bølgerne når hen til den.

Under alle omstændigheder gælder det om "at holde behørigt udkig", som det er foreskrevet i de internationale søvejsregler. Når du holder udkig, vil du også kunne forberede dig på at møde bølgerne på den bedst mulige måde. I søkortene vil der være en note, der henleder opmærksomheden på risikoen for at møde hurtigfærgers bølger.

Sørg altid for, at der er vand nok under kølen - selv i en bølgedal.

De fleste hurtigfærger er katamaraner. Nogle har kun et enkelt skrog.

Hvad er en hurtigfærge?

Man hører ofte udtrykket katamaranfærger brugt som synonym for begrebet hurtigfærger. Ordet katamaran betyder imidlertid bare et fartøj med to slanke skrog, der er forbundet med en overbygning. Sejlere kender typer som Hobie Cats, Tornadoer og større tur-katamaraner. De fleste hurtigfærger er enten katamaraner eller hydrofoilfartøjer. Hurtigfærger konstrueres også som traditionelle enkeltskrogsskibe, populært kaldet "fregatfærger". Det er også karakteristisk, at disse færger er bygget af aluminium, hvor konventionelle færger er af stål. Ved høj hastighed bevirker skrogets form, at skibet helt eller delvist planer på vandoverfladen.

Hurtigfærgernes fremdrift

Hurtigfærgernes maskiner er enten hurtigtgående dieselmotorer eller gasturbiner. Den traditionelle skrue er afløst af vand-jetsystemer, hvor vandet ledes ind gennem indtag i skroget og pumpes ud gennem dyser agter. Det er derfor, man ser de store vandmængder rejse sig fra hækken af disse færger. Ved hjælp af ledeskovle kan vandstrålen dirigeres fra side til side, så fartøjet kan styres. Skovlene kan også vendes, så fartøjet kan bremses på meget kort tid på en kort distance. På de store katamaranfærger er der f. eks. 4 dyser med en vandgennemstrømning på 50-60 tons pr. sekund ved servicefart.

Bølger

Almindeligvis er det vinden, der rejser bølgerne, og det vil den gøre, indtil bølgerne har fået en højde, der svarer til vindstyrken. Så er der en fuldt udviklet "sø".

Når vinden aftager eller skifter væsentlig retning, fortsætter bølgerne i samme retning som før men vil langsomt aftage i højde. Bølger, der ikke længere tilføres energi, kaldes dønning. Vandområdernes udstrækning og vanddybden sætter en øvre grænse for bølgenes størrelse.

Hurtigfærgernes bølger

Hurtigfærgernes bølger adskiller sig på lavt vand væsentligt fra de bølger, som opstår efter konventionelle færger, fordi længden mellem bølgerne er større. Hurtigfærgernes bølger minder om de dønninger, som ofte ses langs den jyske vestkyst i stille vejr, men som optræder sjældent og kun med ringe styrke i indre danske farvande, hvor denne type bølger er et ukendt fænomen.

Konventionelle færger danner typisk korte bølger med en periode på 4-5 sekunder mellem bølgetoppene, mens hurtigfærger ved høj hastighed danner lange bølger, hvor der er 8-10 sekunder mellem bølgetoppene.

Fra hurtigfærger kommer der et mønster af både lange og korte bølger. De lange bølger kan normalt ikke ses nær sejlrueten på grund af bølgeprofilens lille stejlehed - men det er ikke desto mindre disse bølger, der forårsager problemer på lavere vand og nær ved kysten.

Når vanddybden aftager, bliver de "lange" bølger højere - og samtidig bliver tiden mellem bølgetoppene kortere. Herved øges bølgestejleheden, og når den overstiger en vis grænse, brækker bølgen. Så har man den for kyster eller revler karakteristiske brænding.

Også højden på de almindelige færgers bølger stiger, men en kort bølge vil generelt vokse mindre end en lang bølge. De "lange" bølger vil især vokse mere end de "korte", når der er kraftige ændringer i dybdeforholdene.

Føreren af et fritidsfartøj skal så vidt muligt tilrettelægge sin sejlads sådan, at faren for sammenstød med et stort skib ikke opstår.

Sådan siger Søvejsreglerne

De internationale søvejsregler pålægger mindre skibe og både ikke at vanskeliggøre passagen for større skibe, når de færdes i havneløb, snævre farvande og trafiksepareringer. Fritidssejlere skal altid vise hensyn over for erhvervstrafikken - og tænke på, at situationen, hvor et fritidsfartøj og et stort skib kommer i nærheden af hinanden, tager sig meget forskellig ud set fra et lille fartøj og set fra styrehuset i store skibe.

På et stort skib har man ikke nogen mulighed for at vurdere, hvilke manøvrer et fritidsfartøj har til hensigt at foretage. Derfor skal føreren af et fritidsfartøj, så vidt muligt tilrettelægge sin sejlads således, at faren for sammenstød med et stort skib ikke opstår, og vigereglerne derfor ikke kommer til anvendelse.

Dette og mere kan læses i hæftet "De Internationale Søvejsregler".

Men...

Selv om hurtigfærger er udstyret med det mest moderne navigationsudstyr, og de passerer et område med størst mulig hensynstagen til al

anden skibsfart, er situationen alene på grund af den høje fart anderledes og følgende vigtige råd kan gives til fritidssejlere:

- Hold godt klar af hurtigfærgernes havneindløb og sejlruiter.
- Mindre fartøjer, joller og lignende bør holde sig helt væk fra sejlruiter og havneindløb.
- Husk at have lanternerne tændt fra solnedgang til solopgang og under nedsat sigtbarhed.
- Sørg for at have en effektiv radarreflektor så højt op på din båd som muligt.
- Hav en kraftig lysende lygte klar om natten. Lys på dine sejl eller direkte på færgernes bro for at gøre opmærksom på din tilstedeværelse.

På et stort skib har man svært ved at vurdere, hvilke manøvrer et fritidsfartøj har til hensigt at foretage.